

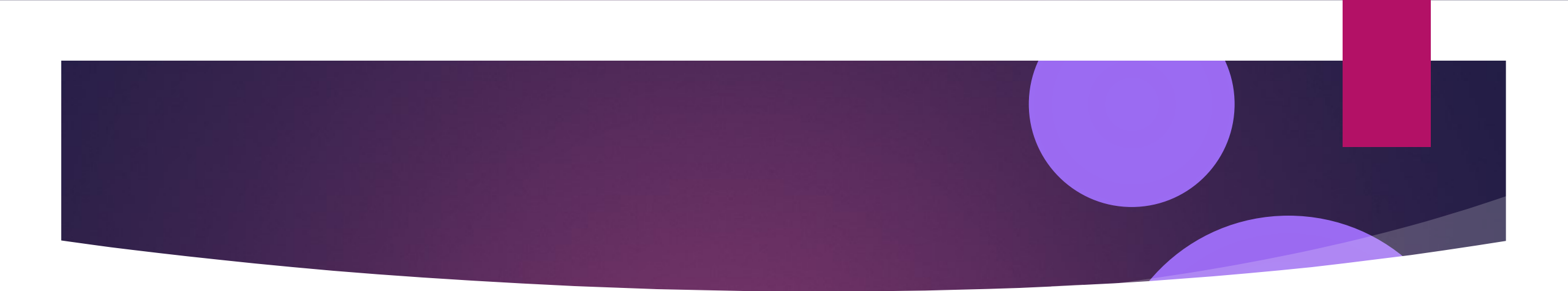
KEHONOSAT

<https://www.abo.fi/sprakresurs>

KEHONOSAKORTIT

Lataa tästä ja tulosta (PDF). Kortteja voidaan käyttää myös esim. muistipelinä.

[Kehonosakortit](#)

KEHONOSAPELIT

KEHONOSAPELI 1

▶ OTA KOPPI

▶ Kieli, osallisuus ja oppiminen -ohjelma 4-8-vuotiaille lapsille

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyönä toteutettiin yhteinen Ota koppi! ydinneliö koulutus, jonka lähtökohtana oli kielellisesti kehittävän ja kielitietoisien oppimisympäristön mallintaminen. Koulutusprosessissa mukana olleet esi- ja alkuopettajat sekä S2-opettajat ovat luoneet pedagogisia, konkreettisia, toiminnallisia menetelmiä suomi toisena kielenä - opiskelevien lasten arkeen esi- ja alkuopetuksessa.

Paljon hyvää materiaalia eri teemoihin.

KEHONOSAPELI 2

► Mikä kehonosa?

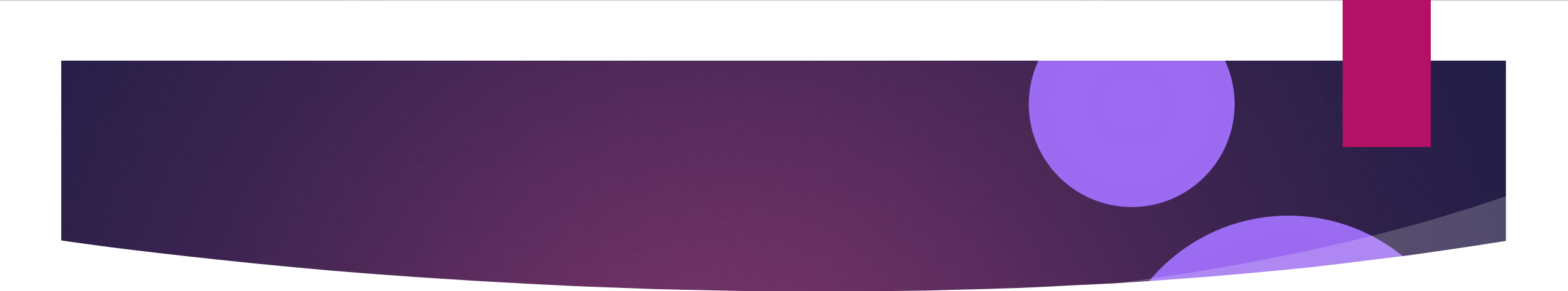
KIM-LEIKKI

Dokumenttikameralle asetetaan kuvia kehonosista. Oppilaille annetaan esim. 30 sekuntia katsoa kuva/sanoja. Tämän jälkeen opettaja poistaa yhden ja oppilaiden täytyy miettiä, mikä kuva/sana puuttuu.

Kuvia kehonosista löydät tämän linkin takaa: [KEHONOSAKORTIT \(pdf\)](#)

MUISTIPELI

- ▶ **Muistipeli** on yhden tai useamman pelaajan peli, missä on tarkoitus löytää korttiparit nurin päin käännetyistä korteista mahdollisimman pienellä määrällä yrityksiä.
- ▶ Pelin pelaamiseen tarvitaan korttipakka, jossa kutakin erilaista korttia (kuva) on kaksi kappaletta. Korttien selkäpuoli on kuitenkin kaikissa korteissa samanlainen. Kortit sekoitetaan ja asetetaan pöydällä nurin päin niin ettei pelaaja tiedä missä mikin kuva on. Peli alkaa ja jokaisella vuorolla käännetään kaksi mitä tahansa pöydällä olevaa korttia oikein päin. Mikäli käännettyjen korttien kuvat eivät ole samat, ne käännetään uudestaan nurin. Jos kuvat ovat samat, käännetyt kortit poistetaan pelistä.
- ▶ Jos pelaajia on kaksi tai useampia, pelaajat kääntävät kortteja vuorollaan. Se pelaaja voittaa, joka on löytänyt eniten korttipareja kun pelipöytä on tyhjä. Säännöistä on muunnoksia mutta yleensä omalla vuorollaan parin löytänyt pelaaja saa myös jatkaa omaa vuoroaan.
- ▶ Kehonosakortit muistipelin valmistamiseksi löydät täältä: [KEHONOSAKORTIT](https://www.abo.fi/sprakresurs)

OPETTAJAJOHTOISIA LEIKKEJÄ KEHONOSIEN HARJOITTELUUN

POINT / OSOITUSLEIKKI

Opettaja sanoo suomeksi kehonosan ja oppilaan tulee osoittaa ko. kehonosaa kuvasta tai omasta kehosta.

MONSTERS / HIRVIÖT

Opettaja antaa oppilaille käskyjä sanomalla kehonosia ääneen. Oppilas piirtää osan vihkoonsa. Opettajan ei tarvitse edetä järjestyksessä ja hän voi myös antaa käskyn piirtää esimerkiksi kymmenen silmää, jos numerot ovat jo tuttuja. Voidaan toteuttaa myös pareittain tai niin, että piirrospaperi siirtyy seuraavalle oppilaalle yhden ruumiinosan jälkeen ja taas seuraavalle ja seuraavalle, kunnes jokaisen piirros palaa takaisin lähtöruutuun ja lopputuloksena on "hirviö".

KAPTEENI KÄSKEE...

Opettaja on kapteeni. Kun kapteeni sanoo "kapteeni käskee..." ja kertoo jonkin määräyksen, muiden on toteltava. Jos kapteeni ei sano "kapteeni käskee" ennen määräystä, pelaajat eivät saa totella. Jos joku pelaaja tottelee tässä tilanteessa, tai ei tottele silloin kun kapteeni sanoo "kapteeni käskee", tämä putoaa. Kun kaikki paitsi yksi pelaaja on pudonnut, putoamaton pelaaja jää uudeksi kapteeniksi. Leikki jatkuu, kunnes kaikki pelaajat ovat pudonneet pelistä.

Myös oppilaat voivat toimia kapteeneina.

SHAKE / RAVISTA

Ravista opettajan sanomaa kehonosaa. Voidaan testata, voidaanko ravistaa kahta kehonosaa samaan aikaan.

YHTEEN

Opettaja huutaa jonkin kehonosan sekä numeron ja oppilaat laittavat ko. kehonosat yhteen. Opettaja voi esimerkiksi huutaa: "Kolme jalkaa!". Voidaan myös pelata niin, että opettaja huutaa useamman kehonosan "Kolme jalkaa, neljä päätä, kaksi kättä" ja oppilaat pyrkivät saamaan kaikki mainitut kehonosat lattiaan tai yhteen.

"LENNI HALUAA LEIKKIÄ" -leikki

Leikin ideana on, että istutaan ringissä tuoleissa ja opettaja sanoo:

"Lenni (pehmolelu) haluaa istua Mintun polven päällä" ja tämän jälkeen pehmolelu heitetään Mintulle, ja Minttu laittaa pehmolelun polvelleen...

SIIVOOJAT

LÄHDE: <https://lukujaliikkuen.fi/siivoojat/>

Ohjaaja kertoo kehonosan ja tavan, miten lapset alkavat siivota tilaa. Esim. "Lakaise jalkapohjilla lattiaa", "Pyyhi sormenpäillä pölyt kirjahyllyn päältä korkealta". Lapset voivat myös itse keksiä kehonosia, joilla siivotaan.

Opetusjärjestelyt

- ▶ vapaasti tilassa

Tavoitteet

- ▶ **Kognitiivinen:**
kehonosien tunnistaminen
- ▶ **Motorinen:**
kehonhahmotus, eri tasoilla toimiminen, tasapaino
- ▶ **Sosioemotionaalinen:**
ilo

Tavoitteiden arviointi

- ▶ Tunnistettiinko kehonosia?
- ▶ Hahmotettiinko tasot?
- ▶ Millainen oli tunnelma?

HIGH FIVE / YLÄVITONEN

Oppilaat muodostavat pareittain joukkueet. Opettaja kuulustelee sanoja suomesta ruotsiin tai toisin päin. Pari miettii ensin yhdessä kuiskaten ja kun he ovat varmoja vastauksestaan nostavat käden ylös. Jos vastaus on oikein, heitetään ylävitokset. Muut joukkueet saavat myös heittää ylävitokset, jos he olisivat vastanneet samoin.

KOSKETA KEHOLLA

Opettaja soittaa / soitetaan musiikkia. Kun musiikki loppuu, oppilaan tulee koskettaa ennalta sovitulla kehonosalla esim. pulpettia.

KYYKKYLEIKKI

Kerrataan tietyn aihepiirin sanastoa, esimerkiksi kehonosanoja. Jos ope sanoo jonkin kehonosan, mene kyykkyy. Jos sana ei liity vaatteisiin, ei tehdä mitään.

"TUNNISTA VIHJEESTÄ" -peli

Opettaja lukee vihjeen jonka perusteella oppilaiden pitää arvata mistä kehonosasta on kysymys.

PYYKKIPOIKALEIKKI

LÄHDE: <https://lukujaliikkuen.fi/pyykkipoikaleikki/>

Jokaisella lapsella on pyykkipoika. Ohjaaja sanoo kehonosan ja lapset laittavat pyykkipojan kiinni mainittuun kehonosaan itselle tai toiselle. Toistetaan monta kertaa. Lapset voivat myös itse keksiä kehonosia.

Opetusjärjestelyt

- ▶ pyykkipoikia

Vinkkejä

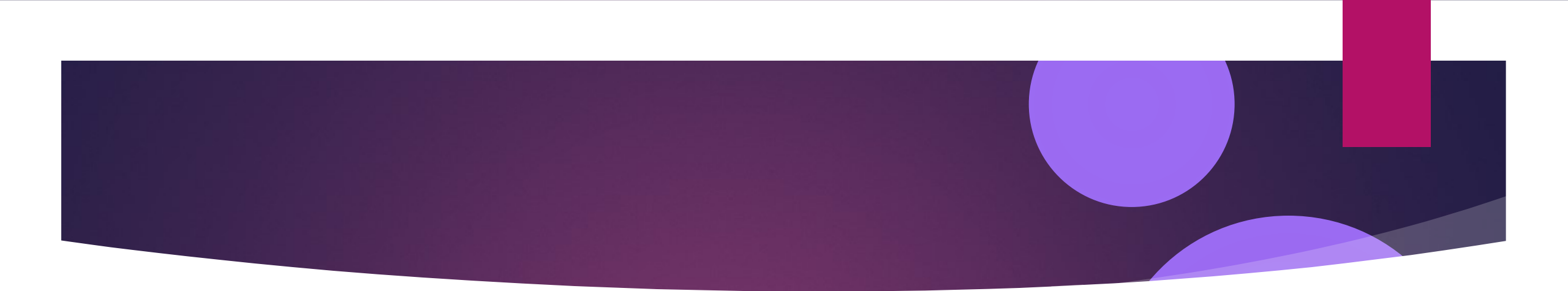
- ▶ Lapset voivat myös itse keksiä kehonosia.

Tavoitteet

- ▶ **Kognitiivinen:**
kehonosien tunnistaminen ja nimeäminen
- ▶ **Motorinen:**
hienomotoriikka, pinsettite, kehonhahmotus
- ▶ **Sosioemotionaalinen:**
oman ehdotuksen ääneen sanominen, toiseen koskeminen, kosketettavana oleminen

Tavoitteiden arviointi

- ▶ Tunnistettiinko kehonosia?
- ▶ Osattiinko nimetä kehonosia?
- ▶ Miten onnistui pyykkipoikien kiinnittäminen?
- ▶ Ehdotettiinko kehonosia?
- ▶ Pystyttiinkö olemaan kosketettavana?
- ▶ Pystyttiinkö koskettamaan?

LIIKUNTALEIKKEJÄ KEHONOSIEN HARJOITTELUUN

TYÖMAAKONEET

LÄHDE: <https://lukujaliikkuen.fi/tyomaakoneet/>

Lapset ovat työmaakoneita, jotka kuljettavat lastinaan hernepussia. Työmaakoneet liikkuvat vapaasti tilassa musiikin soidessa. Sovitaan liikkumistapa ja kehonosa, jonka päällä hernepussia kuljetetaan. Musiikin tauon aikana keksitään uusi kehonosa ja liikkumistapa.

Opetusjärjestelyt

- ▶ vapaasti tilassa
- ▶ hernepussit
- ▶ musiikkia

Tavoitteet

- ▶ **Kognitiivinen:**
kehonosien tunnistaminen ja nimeäminen
- ▶ **Motorinen:**
perusliikkumistaidot, kehonhahmotus, tasapainotaidot, avaruudellinen hahmottaminen
- ▶ **Sosioemotionaalinen:**
oman ehdotuksen ääneen sanominen

Tavoitteiden arviointi

- ▶ Tunnistettiinko kehonosia?
- ▶ Osattiinko nimetä kehonosia?
- ▶ Miten onnistui tilassa liikkuminen toisten kanssa samanaikaisesti?
- ▶ Pysyikö hernepussi kehonosan päällä liikkeessä?
- ▶ Ehdotettiinke itse kehonosia ja liikkumistapoja?

UKKO NOOAN AAMUJUMPPA

Sävel: Ukko Nooa

Kädet ylös, kädet alas, kädet sivulle.
Ensin mennään kyykkyy, sitten nousee ylös.
Kädet ylös, kädet alas, kädet sivulle.

Hyppää eteen, hyppää taakse, hyppää paikalla.
Taivu sitten eteen, taivu myöskin taakse.
Hyppää eteen, hyppää taakse, hyppää paikalla.

Kädet auki, kädet nyrkkiin, sormet haralleen.
Käännä kädet sisäänpäin, käännä kädet ulospäin.
Kädet auki, kädet nyrkkiin, sormet haralleen.

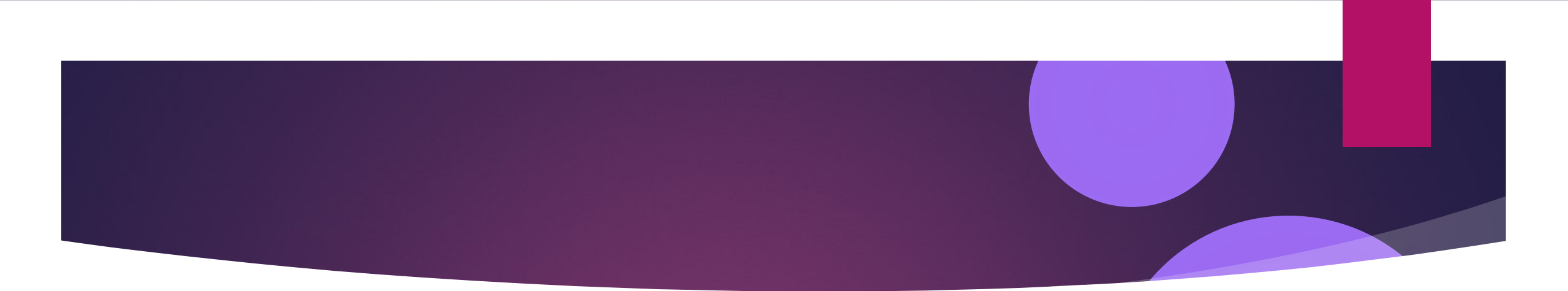
TERVEHDI YSTÄVÄÄSI -leikki

Leikin ideana on, että opettaja laittaa musiikin soimaan jolloin oppilailla on lupa liikkua luokassa, kun musiikki pysähtyy, opettaja sanoo esimerkiksi "Tervehdi kaveriasi oikealla kyynärpäällä". Tervehdyksen jälkeen musiikki alkaa taas soida ...

TUNNISTA

Tarkoitus on harjoitella tunnistamaan tietyt sanat puheesta. Liikkeet voi päättää itse.

Opettaja luettelee erilaisia sanoja, esimerkiksi KEHONOSIA. Kun oppilas kuulee kehonosan, hänen on hypättävä. Kun oppilas puolestaan kuulee jonkin muun sanan, hänen on mentävä kyykkyy. Opettaja voi ottaa sanoja useammasta eri aiheesta, myös sellaisia, joita oppilas ei ole kuullut.

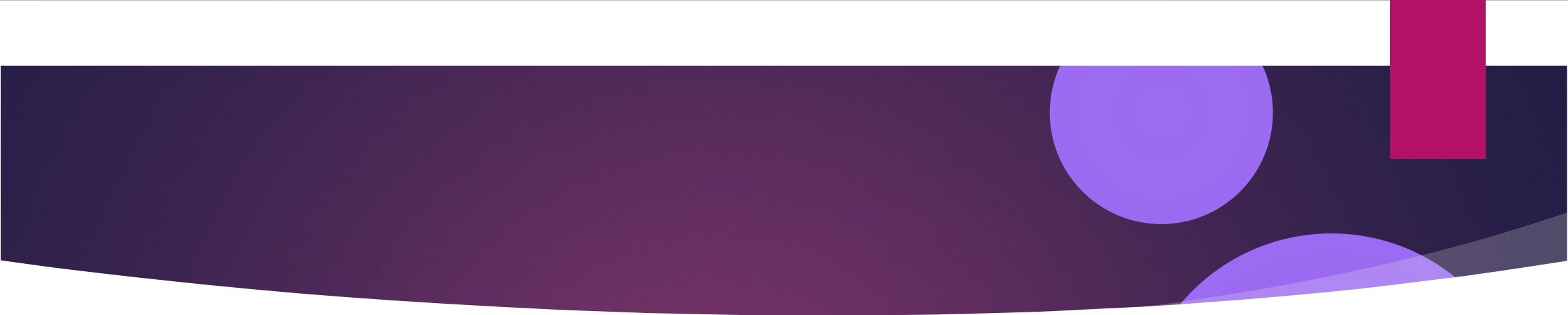
PARITEHTÄVÄT

AJATUSTENLUKIJA

Pari ajattelee jotakin harjoiteltua sanaa. Toinen arvaa, mitä hän ajattelee. Vaatii rehellisyyttä pelaajilta: on hyvä painottaa, ettei sanaa saa muuttaa kesken kaiken.

READ MY LIPS / HUULILTA LUKEMINEN

Työskennellään pareittain. Toinen oppilas muodostaa huulillaan sanan ja toinen oppilas yrittää lukea sen huulilta.

LAULUJA KEHONOSIEN HARJOITTELUUN

LAULUJA KEHONOSIEN HARJOITTELUUN

- ▶ Pää, olkapää, peppu, polvet, varpaat
- ▶ Peikkolan aamujumppa
- ▶ Pikku Myyn aamujumppa
- ▶ Kielinuppu: viisi aistia
- ▶ Soo-soo-sormet
- ▶ Kapteeni käskee
- ▶ Sormilaulu
- ▶ Sormilaulu 2
- ▶ Piiri pieni pyörii
- ▶ Pienet sammakot
- ▶ Sormileikki (Finnish finger family)
- ▶ Sormileikki (Ti-Ti Nalle)

UKKO NOOA

LÄHDE: <https://lukujaliikkuen.fi/ukko-nooa/>

Lauletaan Ukko-Nooan sävelellä: “Kädet ylös, kädet alas, kädet sivulle. Ensin kädet ristiin, sitten kädet rastiin. Kädet ylös, kädet alas, kädet sivulle.” Leikitään laulun mukana.

Opetusjärjestelyt

- ▶ vapaasti tilassa

Tavoitteet

- ▶ **Kognitiivinen:**
käsitteiden ylös, alas ja sivulle hahmottaminen
- ▶ **Motorinen:**
keskilinjan ylittäminen
- ▶ **Sosioemotionaalinen:**
ilo, yhteisessä rytmissä pysyminen

Tavoitteiden arviointi

- ▶ Osattiinko leikkiä laulun mukaisesti?
- ▶ Millainen oli tunnelma?

REVONTULITANSSI (rytmileikki)

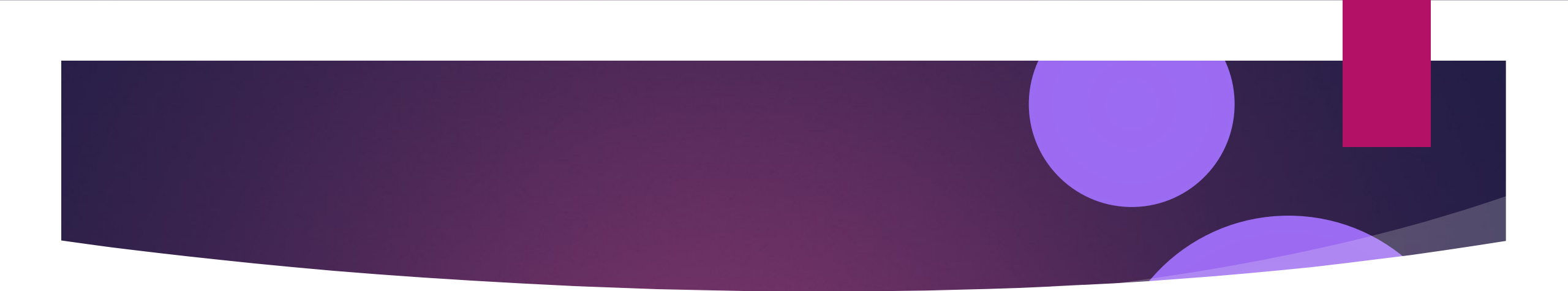
1. Pakkanen käsiä paukuttaa, taivaan neitiä tansittaa. Uu-uu-uu-uu, revontulihuivia hulmuttaa. Uu-uu-uu-uu, kantapää iskee lattiaa. A-aa, A-aa, A-aa____, A-aa, A-aa A-aa____

2. Pakkanen reisiä paukuttaa, taivaan neitiä tansittaa. Uu-uu-uu-uu, revontulihuivia hulmuttaa. Uu-uu-uu-uu, kantapää iskee lattiaa. A-aa, A-aa, A-aa____, A-aa, A-aa, A-aa____

3. Pakkanen jalkoja paukuttaa, taivaan neitiä tansittaa. uu-uu-uu-uu, revontulihuivia hulmuttaa. Uu-uu-uu-uu, kantapää iskee lattiaa. A-aa, A-aa, A-aa____, A-aa, A-aa, A-aa____

SÄVEL: REVONTULILEIKKI

LEIKIN IDEA: Revontulileikki päiväkotiryhmän esittämänä

LORUT JA RYTMILEIKIT KEHONOSIEN HARJOITTELUUN

LORU 1

Silmä, silmä, nenä, suu
poski, poski, leukaluu.
Käsi, käsi, massu, napa,
jalka, jalka, varpahat.
Silmä, silmä, nenä, suu
niihin äiti rakastuu!

-> silitellään samalla lorunmukaisia kohtia

LORU 2

Tapu, tapu, tap...tapu, tapu, tap
lapsi pieni, lapsi pieni taputtaa..
Tapu tapu tap...tapu, tapu tap
pienet kädet, pienet kädet taputtaa.

Pum pum pum...pum pum pum,
lapsi pieni, lapsi, pieni rummuttaa.
Pum pum pum...pum pum pum,
puuromassu, puuromassu pullottaa.

Tömps tömps tömps...tömps, tömps, tömps
lapsi pieni, lapsi pieni tömistää,
Tömps tömps tömps...tömps, tömps, tömps
pienet jalat, pienet jalat tömistää.

LORU 3

Keisari kiertää kartanoa (*piirrä ympyrää kasvojen ympäri*)

Keisari kiertää kartanoa (*sivele ympyrä toiseen suuntaan*)

Katsoo ikkunasta (*sivele silmäluomea*)

Katsoo akkunasta (*sivele toista silmäluomea*)

Painaa nappia (*paina nenää*)

Pyyhkii jalat (*pyyhi kahdella sormella nenäanalustaa*)

Ja astuu sisään (*laita sormi suuhun*)

LORU SORMISTA

Peukaloputti saaviin putosi,
Suomensotti sen pelasti
Lonkermanni sen kehtoon peitti
Kultaralli sen tuuditti.
Pikkurilli tahtia löi ja kaikella tavalla metelöi.

TAIKALAATIKON NIMET

LÄHDE: <https://lukujaliikkuen.fi/taikalaatikon-nimet/>

Jokainen lapsi käy vuorollaan hakemassa Taikalaatikosta nimikorttinsa ja tulee piiriin istumaan. Lapsi saa valita mihin kehonosaan hänen nimeään taputetaan. Taputetaan nimeä rytmissä niin kauan kunnes seuraava lapsi tulee Taikalaatikolta piiriin. Kun kaikki lapset ovat piirissä, käydään jokaisen lapsen nimi taputtaen läpi.

Opetusjärjestelyt

- ▶ piirissä
- ▶ Taikalaatikko ([Katso Taikalaatikko-ohje](#))
- ▶ jokaisen lapsen nimi kirjoitettuna erilliselle paperille suuraakkosin

Tavoitteet

- ▶ **Kognitiivinen:**
nimien oppiminen, oman nimen kirjoitusasun tunnistaminen, kehonosien nimeäminen
- ▶ **Motorinen:**
rytmittäminen, kehonhahmotus
- ▶ **Sosioemotionaalinen:**
vuoron odottaminen, oman valinnan ääneen sanominen, muut toistavat minun nimeäni, yhteisen rytmin kuuleminen ja siinä pysyminen

Tavoitteiden arviointi

- ▶ Keksittiinkö kehonosia?
- ▶ Osattiinko nimetä kehonosia?
- ▶ Miten onnistui rytmittäminen?
- ▶ Jaksettiinko odottaa omaa vuoroa?
- ▶ Uskalteettiinko sanoa ääneen oma valinta?

TALVINEN LIKUNTALORU

Liisa nukkui, näki unta: (laitetaan kädet silmille)

yöllä satoi paljon lunta! (tehdään käsillä lumisadetta ylhäältä alas)

Kinos kasvoi, kasvoi pilviin asti, (nostetaan kädet ylös ja seistään varpaillaan)

Liisa juoksi nopeasti. (juostaan paikallaan)

Palloin pyöreän pehmeän, (tehdään käsillä pallon muotoja)

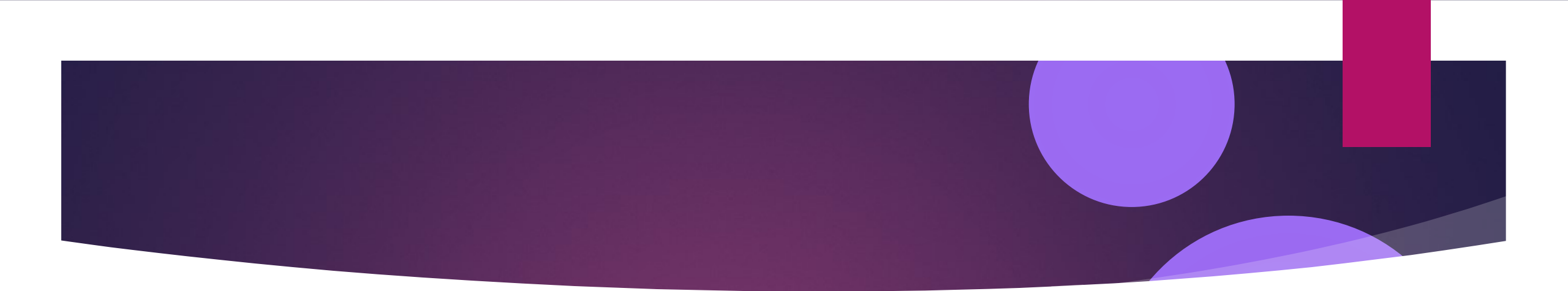
rakensin hän lumimuurin. (taputellaan käsin lumimuuria edessä)

Liisa heräs unestaan (venytellään)

muisti lumilinnojaan (laita kädet pään päälle)

ulos juoksi nopeasti (juostaan paikallaan)

Lunta olikin vain polviin asti! (näytetään polviin)

KEHONOSIIN LIITTYVÄT SADUT JA KIRJAT

KETTU JA JÄNIS –satu (satu suuhun liittyen)

<https://papuri.papunet.net/lue/21/d7eeddae7909537d8668ae78586f235e/#/>

PIENI PUNAHILKKA

Kirjoittanut Grimmin veljekset

Kuvittanut Iina Kuula

Lyhennetty suomennos Jenni Joru

LÄHDE: <https://iltasatu.org/lue-selaimessa/?id=531>

MITEN AISTIT TOIMIVAT -kirja

Hauska luukkukirja hieman isommille, tiedonjanoisille lapsille. Kuka sanoi että tietokirjan pitäisi olla tylsä? Tässä kirjassa yhdistyvät pohdinta, tieto ja oma tekeminen. Luukkujen taakse on kätkeyty näppäriä tiedonriippuja eri aisteista. Oppilaat voivat yhdessä pohtia kysymyksiä ensin opettajan kanssa, sitten läpän alta voi katsoa (yhdessä dokumenttikameran kautta) miten se juttu oikeasti menikään.

Kirjassa on kuusi aukeamaa täynnä kysymysluukkuja.

Makupala kirjasta [Miten aistit toimivat: silmät](#)

LIIKUNTALEIKKEJÄ

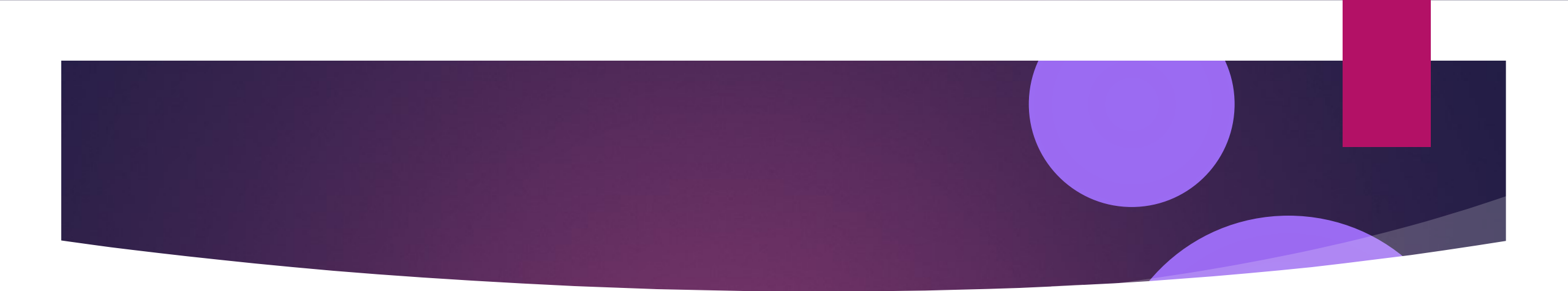
Tämän linkin takaa löydät paljon erilaisia liikuntaleikkejä, joissa on tärkeää leikkiin osallistumisen kannalta, että tuntee kehonosat nimeltä.

TAIDON LEIKKIOPAS

AAMUJUMPPA (käsi-jalka-varpaat-kantapää)

LÄHDE:

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/41546/Minahanosaan.pdf?sequence=1>

ESIMERKKEJÄ VALMIISTA TUNTISUUNNITELMISTA

VALMIS TUNTISUUNNITELMA

Kehonosat

- Esittely konkreettisesti oman kehon kautta. Toistetaan.
- Koske jalkaa / päätä / nenää...
- Opettajan ohjeiden mukaan muodostetaan ryhmiä; kolme nenää, kuusi polvea, viisi jalkaa...
- Kärpäslätkä; lätkäise oikeaa lappua.
- Piirtäminen opettajan ohjeiden mukaan (viisi kättä, kaksi päätä...)
- Twister.
- Liikutaan musiikin soidessa, kun musiikki pysähtyy, pitää tietyn kehonosan koskea lattiaa / pulpettia tjms.

VALMIS TUNTISUUNNITELMA

- ▶ Aihe: kehonosat suomeksi
Taso: 1.-2.lk (ei vaadi lukutaitoa)
- ▶ Tunnin aloitus: laululeikki Pää, olkapää, peppu...
Pää olkapää peppu
- ▶ Esittely konkreettisesti oman kehon kautta: Kehonosaleikki
Mikä kehonosa
- ▶ Kapteeni käskee-harjoitus yhdessä
- ▶ Kropparyhmät open ohjeiden mukaan: esim. kolme nenää, kaksi kättä..
- ▶ Sijoita vartalon osat oikein parin kanssa (kuva- & tekstikortit)
- ▶ Loppulaulu: kts. Lauluja kehonosien harjoitteluun (dia 14)